

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
DEPARTAMENT POLITYKI RODZINNEJ

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 529 06 60, fax +48 22 529 06 61
www.mrpips.gov.pl; E-Mail: info@mrpips.gov.pl

Warszawa, dnia 17 września 2018 r.

DSR.IV.821.1167.2018.ES

Odpowiadając na petycję, złożoną w dniu 23 lipca 2018 r., oraz przekazaną pismem, z dnia 17 sierpnia 2018 r., znak: BDK.0600.7457.2018.KM, przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w przedmiocie wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych i ich rodzin, uprzejmie informuję:

W systemie ubezpieczeń społecznych do dnia 31 grudnia 1998 r. obowiązywały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149, z późn. zm.). Celem świadczenia określonego w tym rozporządzeniu było umożliwienie przejścia na emeryturę bez względu na wiek jednemu z rodziców, posiadającemu wymagany okres zatrudnienia rozumianego jako wykonywanie pracy w ramach umowy o pracę, a zmuszonemu przerwać tę pracę z uwagi na sprawowanie stałej opieki nad dzieckiem ze względu na jego stan zdrowia.

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 1999 r. przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.), wskazane wyżej rozporządzenie oraz szereg innych aktów prawnych obowiązujących dotychczas w zakresie nabywania prawa do emerytury zostały uchylone. Uchylenie wynikające z ww. rozporządzenia prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę było wynikiem działań zmierzających do przywrócenia systemowi emerytalnemu charakteru ubezpieczeniowego. Jednym z podstawowych założeń reformy systemu emerytalnego z 1999 r. było bowiem uporządkowanie przepisów regulujących

niepodlega

POLSKA
STURCIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

7

uprawnienia do świadczeń pieniężnych należnych z funduszu tworzonego ze składek osób ubezpieczonych, poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której świadczenia będą przyznawane z powodu spełnienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. dożycia określonego w przepisach wieku emerytalnego lub niemożności wykonywania dalszego zatrudnienia z powodu niezdolności do pracy, spowodowanej stanem zdrowia. Ten cel został osiągnięty poprzez stopniowe wygaszanie możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Obecnie obowiązujący stan prawny nie przewiduje możliwości nabycia uprawnień do emerytury w związku ze sprawowaniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Wynika to z ubezpieczeniowego charakteru systemu emerytalnego, który wiąże nabycie prawa do określonego świadczenia z koniecznością spełnienia się ryzyka ubezpieczeniowego, a wysokość świadczenia jest ściśle powiązana z okresem opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne oraz z wysokością wynagrodzenia otrzymywanego w trakcie aktywności zawodowej. Ponieważ w systemie tym stopa procentowa składki emerytalnej jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, jednolite muszą być również dla wszystkich grup społeczno-zawodowych objętych zakresem tego ubezpieczenia uregulowania stosowane przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury i jej wysokości. Dlatego też należy wyraźnie zaznaczyć, że system ubezpieczeń społecznych nie powinien być obciążony funkcjami socjalnymi i pełnić funkcji opiekuńczych, które obecnie są realizowane przez odrębny system pomocy społecznej.

Powyższe nie neguje w żaden sposób faktu, że rodzina, która znalazła się w trudnej sytuacji z powodu konieczności zrezygnowania przez jednego z rodziców z pracy zarobkowej w celu opieki nad dzieckiem specjalnej troski, niewątpliwie wymaga wsparcia ze strony państwa. Wsparcie to nie powinno jednak być finansowane ze środków ubezpieczeń społecznych, ponieważ utrudnienie w kontynuowaniu pracy zarobkowej spowodowane stanem zdrowia dziecka nie jest ryzykiem emerytalnym ani rentowym. Mając na względzie, że fundusze na świadczenia emerytalno-rentowe gromadzone są ze składek osób ubezpieczonych, a dostęp do świadczeń i ich wysokość zdeterminowane są opłaconą składką, należy zauważyć, że zwiększenie wsparcia finansowego dla osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, poprzez wypłatę ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych różnicy między wysokością świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą przysługującej danej osobie emerytury, byłoby sprzeczne z zasadami techniki ubezpieczeniowej i spowodowałoby nieuzasadnione obciążenie pozostałych ubezpieczonych.

Jednocześnie, odnosząc się do postulatów zwiększenia wsparcia materialnego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, w tym dotyczących kwestii braku prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunów mających ustalone prawo do wcześniejszej emerytury (tzw. EWK) w wysokości niższej niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, należy wskazać, że ich realizacja jest priorytetem rządu.

Aby jednak postulaty te mogły zostać zrealizowane niezbędne jest podjęcie działań w zakresie reformy systemu orzecznictwa o niepełnosprawności w Polsce. W tym celu, w dniu 2 lutego 2017 r., zarządzeniem nr 6 Prezesa Rady Ministrów, został powołany

wiepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

niepełnosprawnych nie będą mogły przekroczyć dwunastokrotności kwoty renty socjalnej określonej w ustawie o rencie socjalnej w wysokości obowiązującej w grudniu danego roku podatkowego;

- 4) poprawa funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej poprzez zwiększenie wysokości dofinansowania:
 - koszt rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej zostanie zwiększony do wysokości 16 596 zł (od 1 lipca 2018 r.), a także w kolejnych latach: w roku 2019 r. dofinansowanie wyniesie 17 796 zł oraz w 2020 r. i w latach następnych - 18 996 zł,
 - rocznego pobytu jednego niepełnosprawnego pracownika w zakładzie aktywności zawodowej - do wysokości 22 000 zł;
- 5) podwyższenie zasiłku pielęgnacyjnego (obecnie 153 zł) do wysokości dodatku pielęgnacyjnego (215,84 zł). Przy czym zasiłek od 1 listopada 2018 r. wyniesie 184,42 zł (wzrost o 31,42 zł), natomiast od 1 listopada 2019 r. – 215,84 zł (wzrost o 31,42 zł). W sumie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wzrośnie o 62,84 zł, tj. ok. 40%;
- 6) podwyższenie od 1 listopada 2018 r. specjalnego zasiłku opiekuńczego (obecnie 520 zł) o 100 zł, tj. ok. 20% (i tym samym także podstawy opłacania, ze środków budżetu państwa, składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za opiekunów otrzymujących to świadczenie);
- 7) podwyższenie od 1 listopada 2018 r. zasiłku dla opiekuna (obecnie 520 zł) o 100 zł, tj. ok. 20% (i tym samym także podstawy opłacania, ze środków budżetu państwa, składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za opiekunów otrzymujących to świadczenie).

Dyrektor
Departamentu Polityki Rodzinnej
Olgerd Podgórski

Do wiadomości:

- Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Biuro Dialogu i Korespondencji.